

Brandmarkering

Het is een vreemd totaalpakket geworden: de eenmalige lichtshow van Mothership op 14 mei als herinnering aan het bombardement op Rotterdam van 1940, het terugplaatsen van het gerestaureerde beeld van Zadkine, Jan Gat weer terug op op z'n plek op Plein 1940 en de keuze voor de permanente markering van de brandgrens die wordt uitgevoerd door Adriaan Geuzes West 8. Dit alles in het kader van het Architectuurjaar 2007 dat in het leven geroepen is ter bevordering van de doorstroom van toeristen, net als de festivaljaren Euro 2000, Culturele Hoofdstad van Europa 2001, Waterlife 2003 en Sportjaar 2005.

Wat is een monument in het Rotterdamse? Motherships Project Brandgrens dat de brandmarkering aangaf, was een goed statement maar is bepaald niet bedacht voor de eeuwigheid. Zadkines Jan 'Verwoeste Stad' Gat moet blijven staan in de groeiende schaduw van de om hem heen woekerende hoogbouw, zodat zijn zichtbaarheid en importantie steeds minder worden. En de verkozen permanente markering van de brandgrens (op te leveren in 2010) doet z'n uiterste best om maar niet zichtbaar en opzienbarend te zijn. In de lichtspots, die in de grond weggemoffeld zijn, wordt het profiel van de Verwoeste Stad verwerkt. Door historisch kaderend te zijn en niet teveel extra beeldtaal toe te voegen, spreekt er een overdaad aan bescheidenheid uit. De lichtspots zullen werken op zonne-energie en zijn dus, buitengewoon correct, zelfs op milieutechnisch niveau onzichtbaar.

Slechts een markering, zo min mogelijk een monument. Want we moeten door. De wederopbouwgedachte - opstaan na aangedaan leed - leeft nog steeds.

Het ontwerp van West 8 maakt een onderscheid tussen 'friendly fire' dat groen zal worden aangeduid, en van 'niet zo friendly fire', in het rood. Na meer dan 70 jaar lijkt dit een niet erg ruime blik. Na zo'n tijd zou toch duidelijk moeten zijn dat any fire niet zo'n fijn fire is en dat in oorlogen (ook die 'politieel' of VN-gesanctioneerd zijn) aan alle zijdes onschuldige burgerslachtoffers vallen. Zo blijft het als monument haken in een beperkte, naar binnen ge-

keerde blik van 'hunnie' en 'zullie'. Niets over de blijkbaar onoverkomelijke neiging van de mens om mekaar af te slachten en dat die mens ook de Rotterdamse en Nederlandse mens is. En dat dat erg is, en dat dat herdacht en overdacht mag worden in een monument.

Hier geen introspectie. Er wordt hard gebouwd totdat zelfs de Maas gedempt zal zijn. De Maas is namelijk ook de schuld van hunnie en net als de moraal een te bezweren artefact. De stad overwoekert het verleden in schijnbare daadkracht. En om vooral maar geen monument te hoeven bouwen, want een monument bouwen is moeilijk.

Het lichtspel van Mothership (Jeroen Everaert en co) deed in ieder geval wel een poging om 'groots' te durven denken en slaagde daarin. Groots in de zin van het algemeen menselijke, en om niet slechts beperkte lokale perspectieven aan te spreken. Het stormde opmerkingen over de overeenkomst met de Lichtdom van Speer en de nationaalsozialistische beeldtaal. Maar een naar boven gerichte lichtzuil voor eeuwig toewijzen aan een bepaalde ideologie is simpelweg dom. Door zo'n beeldtaal niet exclusief aan een agressor te gunnen, wordt het geclaimd voor het eigen gebaar en wordt het erdoor vergroot. Een gebaar dat dramatisch en emotioneel durft te zijn. In de overdracht van de weggebombardeerde en met leed overlade ruimte van de grond naar de aftekening in de lucht, transformeerde het leed en de geschiedenis tot een 'oplossing', een opgelost raken: een exorcisme. En dat is een kwaliteit die hoort bij een monument. Dat Motherships monument slechts tijdelijk is en niet permanent, is tekenend voor deze tijd die relativerend, gespleten en onzeker is. Niet een tijdperk voor monumenten in de gedeelde ruimte die maar geen drager wil zijn voor een gezamenlijke visie.

Op de achtergrond de wetenschap dat de Duitse Luftwaffe vanwege een niet doorgekomen telefoontje het voorbereidende grondwerk heeft gedaan. Een geval van voorzienigheid, net als bij de vertoning waar het wolkendek het schouwspel zijn dramatische glans verleende.

Jack Segbars

en meuwe, diepergelegen schelpen worden zichtbaar. Over een paar jaar is het misschien een Brancusi. FGA

Colofon

Fucking Good Art - Rotterdam
Redactie - Rob Hamelijneck en Nienke Terpsma
Typografie - Nienke Terpsma
Druk - De Boog, Rotterdam
Papier - La Gazetta dello Sport
Website - Catalogtree.net
Eerste nummer dec. 2003
Redactieadres - Calandstraat 3b, 3016 CA Rotterdam
mail@fuckinggoodart.nl
www.fuckinggoodart.nl

Fucking Good Art is een fanzine voor kunstcritiek met reviews, commentaren, en observaties, geschreven in directe stijl. Fucking Good Art wordt als gratis hand-out verspreid, en is altijd te lezen op de website. Reacties en bijdragen zijn welkom: mail@fuckinggoodart.nl De Fucking Good Art critic of the year is YOU!

De pocketedities FGA#10 - The Interviews, en FGA#12 - International edition / Berlin zijn voor 10 euro te koop in de boekhandel of te bestellen bij: www.episode-publishers.nl www.revolver-books.de